

اصول مربوط به کاربرد اشعه یونیزان در زنان در سنین باروری (قانون ۵۰ روز)

مجله نظام پزشکی

سال پنجم، شماره ۱، صفحه ۵۲، ۲۵۳۵

* دکتر کمال الدین دهشیری

نامه به مجله

مقدمه:

اصول کاربرد اشعه یونیزان در پزشکی و دندانپزشکی (رادیوگرافی - رادیوتراپی - استفاده تشخیصی و درمانی از رادیوایز و توبها)، باید بصورت مقررات عمومی در حرفه پزشکی مورد قبول همه قرار گرفته و در طبابت روزمره از آن پیروی شود. در این اصول بیادآوری شده است که در کلیه زنانیکه در سنین باروری میباشند (۱۲ سالگی تا ۵۰ سالگی)، برای جلوگیری از تابش اشعه برجنین و خطرات ناشی از آن نظیر میکروسفالی - ایدیوسی - نافنجاری های گوناگون - نداشتن هردوچشم یا یک چشم - ابتلای به سلطان های مختلف و غیره، باید در کاربرد اشعه نکات زیر در نظر گرفته شود:

- ۱- پزشک درخواست کننده آزمایش رادیوگرافی یا رادیوایز و توبی باید امکان آبستنی بیمار را در نظر داشته باشد.
- ۲- وظیفه پزشک درخواست کننده است که تاریخ شروع آخرين عادت ماهانه بیمار را روی ورقه درخواست آزمایش، ثبت نماید.
- ۳- آزمایش رادیوگرافیک قسمت تحتانی شکم تا حد امکان باید تا ده روز پس از شروع عادت ماهانه انجام گیرد (قانون ۵۰ روز).
- ۴- در صورتیکه شکی در مورد لزوم آزمایش مورد درخواست یا نوع آزمایش موجود باشد باید موضوع قبل این پزشک درخواست کننده و رادیولوژیست منبوطه بحث و حل و فصل گردد.

مسئولیت ها:

مسئولیت در اینگونه موارد فردی نیست یعنی بیمار، پزشک درخواست

* دانشکده پزشکی پهلوی، دانشگاه تهران.

با یماد خود رابطه حرفی برقرار ننماید.

۳- زنانیکه عادت ماهانه آنها نامرتب است.

نوع آزمایش:

هر گونه آزمایش رادیولوژیک که ناحیه شکم ولگن را دربر گیرد
بطور کلی خطر ناک است و از آزمایش های زیر در زنان آبستن باید
اجتناب کرد :

رادیو گرافی معده و اثنی عشر با ماده حاجب.

رادیو گرافی روده باریک با ماده حاجب.

رادیو گرافی کولون با ماده حاجب.

اورو گرافی.

سیستو گرافی.

کله سیستو گرافی.

رادیو گرافی از ستون فقرات کمری - لکن و مفاصل هاشم.

آنژیو گرافی ناحیه شکم و لنفو گرافی.

مشکلات کاربرد قانون ده روز:

۱- بیماران حادثه دیده - بسیاری از بیماران حادثه دیده در واقع
مورد خطر فوری نمیباشند و در اینجا باید هر بیماری جدا گانه
مورد توجه قرار گیرد و قانون ده روز بجز در مواردیکه از لحاظ
بالینی لزوم قطعی آزمایش رادیولوژیک مورد قبول است مناعات
گردد.

۲- بیماران بستری در بخش ها - بعلل اقتصادی، طولانی شدن مدت
بستری بودن بیماران، اجرای قانون ده روز در این بیماران مواجه
با مشکال است و در اینگونه موارد باید خطرات ناشی از اشده را در
مقایسه با اشکالات مادی مورد توجه قرارداد.

۳- بیماران فوری - در مواد فوری میتوان با توجه به فوریت
پزشکی قانون ده روز را ندیده گرفت.

ب- درمورد آزمایشها تی که برای انجام آن وقت داده میشود مانند
رادیو گرافی دستگاه گوارشی با ماده حاجب - لنفو گرافی -
اورو گرافی وغیره باید در تعیین وقت، قانون ده روز را در نظر گرفت
وموقع مراججه نیز از بیمار درمورد تاریخ شروع عادت ماهانه و
تطابق آن با پیش بینی قبلی استفسار شود.

۳- مسئولیت بیماران - بیماران نیز درمورد دادن توضیحات لازم
وکافی به پزشک خود مسئولیت دارند و موظف اذنکات زیر را رعایت
نمایند:

الف - دادن اطلاعات صحیح مربوط بدوضع عادت ماهانه خود و
امکان آبستنی به پزشک معالج.

ب- قبول توضیحات پزشک درمورد توجه به قانون ده روز و خطرات
ناشی از تابش اشعه به جنین.

موارد استثنای:

کلیه زنانیکه در سنین باروری بین ۱۲ سال تا ۵۰ سال میباشند
 شامل این قانون خواهند بود، مگر در موارد زیر:

۱- زنانیکه هر گونه رابطه ای با مرد را منکر باشند.

۲- زنانیکه در موقع آزمایش در حالت عادت ماهانه باشند.

۳- زنانیکه از قرصهای ضد آبستنی استفاده مینمایند و حداقل سه ماه
از استعمال دارو گذشته باشد.

۴- زنانیکه از «I.U.D» استفاده مینمایند و حداقل سه ماه از استعمال
آن گذشته باشد.

۵- زنانیکه مورد عمل هیستر کتمی - او ارکتمی یا اتر قدری گرایجاد
نازایی قرار گرفته باشند.

در اینجا باید مشکلاتی را که درمورد افراد زیر وجود دارد در نظر
گرفت و با آنها مانند اشخاص معمولی رفتار نمود:

۱- زنانیکه از لحاظ روانی قدرت درک و توجه به موضوع راندارند.

۲- درمواردیکه پزشک بعلت اشکالات زبان محلی نتواند بطور کامل

REFERENCE :

Implementation of «The 10 Day Rule». The Royal College of Radiologists Publication, 31-7-1975.

[Downloaded from jmcir.ir on 2025-07-04]